1849. N°. 56.

DRENTSCHE COURANT.

Vrijdag, den 13 Julij.

Deze Courant kost in 't jaar *f* 6, buiten Assen vrachtvrij *f* 6.60; de advertentiën 15 cent de regel, bij herhaalde plaatsing 7½ cent, behalve 't zegelregt.

GEDEPUTEERDE STATEN van de Provincie DRENTHE brengen door deze ter kennis van de belanghebbenden, dat, ter zake van herstelling van sommige werken der Drentsche Hoofdvaart *van en met den 21 der loopende maand* tot nader order, doch niet langer dan 14 dagen, aan de vier benedenste sluizen van gemelde vaart niet zal kunnen worden doorgeschut.

En zal deze tot een ieders narigt drie achtereenvolgende malen in de *Drentsche Courant* worden opgenomen. *Assen, den 3 Julij* 1849.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.
Ter ordonnantie van Dezelve,
W. H. HOFSTEDE JR.

Nederland.

ZM. de Koning is voornemens de stad Rotterdam den 17den en 18den dezer met een bezoek te vereeren en de feesten bij te wonen die aldaar door de Yacht-Club zullen worden gegeven. Ook zal de Koning de stad Delft bezoeken, ten einde aldaar de Tentoonstelling van voortbrengselen van Nationale Nijverheid, die aldaar thans geopend is, te bezigtigen.

Onder de voordragten van wet, waarvan men de aanbieding aan de Tweede Kamer, bij de hervatting der werkzaamheden, welke 10 dezer heeft plaats gehad, te gemoet ziet, behoort eene tot aanvulling van het 1ste hoofdstuk der staatsbegrooting over 1849, in verband met art. 31 der Grondwet. Zij strekt, om de begrooting van staats-uitgaven voor dat hoofdstuk, *Huis des Konings*, over het dienstjaar 1849, aan te vullen met eene vierde afdeeling, die een eenig artikel zal bevatten, en wel van den volgenden inhoud: „inkomen van de Koningin-weduwe, *memorie*." Dat deze post voor *memorie* zal worden uitgetrokken, moet daaraan worden toegeschreven, dat de gelden, daarvoor benoodigd, door overschrijving uit de afdeeling: „*inkomen van den Prins van Oranje*" ruimschoots gevonden zullen worden. — Onder de ontwerpen van wet, die thans spoedig bij de Tweede Kamer der Staten-generaal in beraadslaging zullen komen, noemt men: 1° het ontwerp tot invoering van de *Pharmacopaea Neerlandica* (nederlandsche apotheek); omtrent welk ontwerp het verslag der Kamer eerstdaags wordt te gemoet gezien; 2° dat tot regeling der toelating en uitzetting van vreemdelingen; waaromtrent een gewijzigd wets-ontwerp aan de Kamer zal worden aangeboden; 3° dat tot regeling van het inkomen der Kroon; 4° dat tot voorziening omtrent de Kroondomeinen; 5° dat tot heffing van provinciale opcenten in Noord-Braband; enz. Ook ten aanzien der groote finantiële aangelegenheden des Rijks, ziet men eerlang een nader voorstel te gemoet. — Men verneemt, dat thans bij het Depart. van Binn. Zaken bewerkt wordt een ontwerp van wet ten aanzien van inkwartieringen, waardoor aan eene lang bestaande behoefte zal voldaan worden.

Op Curaçao is de longziekte onder het vee ontstaan. De heer *C. L. van Uytrecht* geeft in de courant van 2 Junij kennis, dat op de plantagien *Fontijn*, *Zeelandia* en *Ascension* die ziekte is ontdekt en dat reeds daaraan runderen zijn gestorven. Men veronderstelt dat die ziekte door vreemde runderen is aangebragt, en vreest, dat dezelve zich ook in de Oost Divisie zal verspreiden. Den 5 Mei vernam men aldaar officieel den dood van ZM *Willem II*; den 6en zwoeren de civiele en militaire autoriteiten trouw aan ZM. *Willem III.*

De sluiswachter aan het benedeneind van het Ligtmis-kanaal (tak der Dedemsvaart naar de Vecht) is dezer dagen aangesteld op eene vaste ruime bezoldiging, met verbod om in zijne woning, behoorende tot voormelde eigendommen, eenige tapnering uit te oefenen; wordt dit beginsel voor het vervolg bij al de eigendommen der provincie toegepast, dan zal deze misschien in totaal *f* 1000 pacht jaarlijks minder ontvangen, maar bij naauwgezette pligtsbetrachting der ambtenaren zal de provincie ook aanzienlijk winst behalen van eene bevolking, welker zedelijke verbetering wel niet eigenaardig zal behooren tot de attributen van de staatsleden. Volgens eene vrij naauwkeurige berekening leveren door elkander de borrels, die door de schippers langs de Dedemsvaart gedronken moeten worden, voor elke sluis op 14000, dat is voor 9 sluizen 126000 borrels, makende à 5 cents *f* 6300 in een jaar, behalve de liefhebbers die meer drinken.

Te Zwolle was het getal der tapneringen voor het dienstjaar 1849 — 1850 nog 179, dat is 10 op de 1000 zielen; de inslag van drank was gelijk aan het dienstjaar 1848—1849.

Voor eenige dagen overleed te Enkhuizen eene ongehuwde dame, mejufvrouw *de Vries*, die bij haar leven voor weldadige inrigtingen en voor de armen altijd eene milde hand geopend had.

Ziehier welke beschikkingen mejufvrouw *de Vries* maakte: Aan de diaconie-armen hervormde gemeente *f* 100,000. Aan het weeshuis dier gemeente *f* 70,000. (Door deze laatste gift voldeed zij aan den wensch van zoo vele harer stadgenooten, dat de weezen niet meer uit hare geboortestad naar de kolonien van weldadigheid mogten worden gebragt.) Tot daarstelling en onderhoud eener liefdadige inrigting voor behoeftige weduwen in het huis vroeger door haar bewoond *f* 70,000. Aan de hervormde kerken *f* 10,000. Aan het genootschap Oeconomia Enchusana *f* 1,000. Aan de linnenweverij *f* 1,000. Aan het bijbelgenootschap *f* 1,000. Aan het zendelingsgenootschap *f* 1,000. Aan het traktaatgenootschap *f* 1,000. Aan de stad *f* 1,000.

Den 9 dezer is te 's Gravenhage, alleen uit het Westland, ter markt gebragt de zeer aanzienlijke hoeveelheid van 2000 kinnetjes aardappelen. — Tot op dit oogenblik is niet het minste spoor van de vroegere ziekte onder het aardappelen-gewas in het Westland bespeurd, en staan ook alle overige vruchten daar uitmuntend goed. Ook uit andere streken van ons vaderland verneemt men, dat aldaar tot nog toe geen de minste ziekte onder de aardappelen is ontdekt.

Men meldt uit Sneek, dat dit jaar in den omtrek aldaar zich door een voordeeligen hooibouw kenmerkt; de hoeveelheid van hooi is eerder aanzienlijk dan gering; het hooi is goed gewonnen en van eene zeer goede hoedanigheid; de prijs der boter is niet hoog.

De volgende bijzonderheden, aangaande den onlangs overleden Engelschen admiraal sir *P. Willoughby*, zijn, worden zij bevestigd, de vermelding overwaardig. Zelden ontkwam iemand aan grooter gevaren. Tot driemalen leed hij namelijk schipbreuk; eens sloeg hij met een sloep om, en hield zich met behulp van een riem tien uren lang boven water; twee jaren bragt hij te Tripoli in slavernij door; hij ontsnapte, na twee mooren te hebben doodgeschoten, waarop hij naar een schip zwom, dat twee mijlen van land voor anker lag. Hij werd een-en-zeventig malen door kogels, drie keeren door splinters gewond; zijn ligchaam was letterlijk door sabelhouwen en door tomahawks-slagen getatoueerd Zijn gelaat was geheel misvormd door buskruidontploffingen; hij had één oog verloren; een geweerschot had hem een gedeelte van den hals en van het kinnebakken weggenomen. Op non-activiteit gekomen, nam hij dienst bij de Russen onder *Kutusoff*, die hem kolonel maakte, waarop hij drie malen gewond werd en te Leipzig door een kanonskogel een arm verloor. De matrozen noemden hem den *onsterfelijke*.

Bij de herstemming in het 8e kiesdistrict van Gelderland is bij herstemming tusschen *O. W. A.* grave *van Bylandt van Marienweerdt* en Ds *W. R.* baron *van Hoëvell*, de eerste met 431 stemmen tot lid der Tw. Kamer gekozen; de laatste had 183 stemmen.

In de zitting van de Tw. Kamer der Staten Gen. van 10 dezer is ingekomen eene Kon. boodschap ten geleide van een wetsontwerp tot aanvulling van het 1e hoofdstuk der staatsbegrooting over 1849 *(zie boven)*. — Ingevolge de aanmerkingen in de afdeelingen der Kamer over het wetsontwerp betreffende de Pharmacopaea gemaakt, zijn door de regering eenige wijzigingen in dat wetsontwerp gebragt. — De regering heeft aan de Tw. Kamer der Staten-Gen. doen toekomen een gewijzigd wetsontwerp tot regeling der toelating en uitzetting van vreemdelingen, waarin de beginselen en hoofdtrekken van het eerste ontwerp grootendeels zijn behouden. De veranderingen hebben, blijkens de memorie van verantwoording der regering, hoofdzakelijk ten doel bepalingen te verduidelijken, het stelsel daardoor sterker te doen spreken, enkele leemten aantevullen en door aanbrenging van eenige verbeteringen, deels ontleend uit het verslag, deels bij de nadere bewerking der regering noodzakelijk voorgekomen, aan het geheel eene volmaaktere houding te geven.

Assen, 12 Julij.

In 1848 zijn alhier geslagt 246 runderen, geschat op 52035 ned. ponden en getaxeerd op eene waarde van *f* 12887; 629 kalveren, geschat op 11865 n. p. en getaxeerd op eene waarde van *f* 1913; 474 schapen, geschat op 6512 n.p., getaxeerd op eene waarde van *f* 1168.95, en 300 varkens, geschat op 26481 n. p. en getaxeerd op eene waarde van *f* 9501; er is dus geslagt voor 96893 n. p., geschat op eene waarde van *f* 25,469,95.

De kantonregter te Assen, regt doende in zaken van Policie, heeft heden den heer Mr *G. W. v. d. Feltz Jr.* Advocaat alhier, vrijgesproken wegens eene aanklagte over het laten loesloopen van zijn hond, op grond, dat door de sted. Regering van Assen op den dag, waarop gemelde hond had losgeloopen, nog geene publicatie van de vastligging was gedaan.

Naar men verneemt, is bij de verdeeling der gelden, waarover voor het loopende jaar door den heer Min. van Binn. Zaken kan worden beschikt ten behoeve der bestaande schoolonderwijzers-gezelschappen, toegewezen aan de twee gezelschappen in het 1e schooldistrict van Drenthe *f* 40, aan de 2 gezelschappen in het 2e distr. *f* 45, aan het gezelschap in het 3e distr. *f* 40, en aan de twee gezelschappen in het 4e district *f* 45.

De collecte voor het fonds tot aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst in Nederland, onlangs in deze Provincie gehouden, heeft opgebragt *f* 390.61, als: te Anlo *f* 9.71½, te Assen *f* 32.10, te Beilen *f* 9.61, te Borger *f* 8.91, te Coevorden *f* 12.80, te Dalen *f* 13.23, te Diever *f* 4.82, te Dwingelo *f* 11.00, te Eelde *f* 4.25, te Emmen *f* 15.50, te Gasselte *f* 7.19, te Gieten *f* 4.17½, te Havelte *f* 11.92, te Hoogeveen *f* 37.26, te Meppel *f* 39.73, te Norg *f* 22.02½, te Nijeveen *f* 8.10, te Odoorn *f* 6.03, te Oosterhesselen *f* 5.11½, te Peize *f* 4.00, te Roden *f* 14.77, te Rolde *f* 7.75½, te Ruinen *f* 8.00½, te Ruinerwold *f* 12.00, te Sleen *f* 5.25, te Smilde *f* 12.43, te Vledder *f* 8.32½, te Vries *f* 10.30, te Westerbork *f* 10.26½, te de Wijk *f* 12.68½, te Zuidlaren *f* 7.01, te Zuidwolde *f* 8.97½, te Zweelo *f* 5.35½.

Wij hebben ontvangen eene leerrede van den heer *van Schaick* te Dwingelo over *de eerste zonde* naar aanleiding van Gen. 3 vs. 16, uitgegeven geheel ten voordeele van de door den brand van 5 Mei j.l. ongelukkig gewordene gemeente van Grafhorst; alleen het liefdadig doel, waartoe de uitgave is geschiedt, zou ons doen wenschen, dat een ruime aftrek de goede bedoeling van den schrijver verwezenlijkte, maar niet minder om den inhoud zouden wij wenschen, dat deze leerrede in handen van velen, van hoe meerderen hoe beter, kwam, en velen daardoor zoo van de eerste zonde als van het dagelijks zondigen afgemaand werden.

Uit het verslag van Ged. Staten aan de Staten van Groningen ontleenen wij het volgende: de bevolking der Prov. bedroeg 1 Jan. 1849 189,700 zielen d.i. 396 zielen minder dan 1 Jan. 1848, welke vermindering gedeeltelijk aan meerdere sterften dan geboorten gedeeltelijk aan verhuizingen moet worden toegeschreven. — Het getal studenten te Groningen bedraagt 231. — Aan de Landhuishoudkundige school te Haren zijn 19 à 20 leerlingen. — De uitvoer vooral van haver en boonen naar Groot-Brittannie is zeer aanzienlijk geweest en blijft nog steeds voortduren. — Door de Commissie van landbouw en aan de landhuishoudkundige school te Haren zijn naauwkeurige proeven genomen, om de aardappelziekte te voorkomen, door op de aanbevolene wijze van Dr *Klotsch* te Berlijn de jonge aardappelstengen in te korten, doch bij den uitslag is deze wijze gebleken van geen nut te zijn.

BEDERF ONDER VLOEREN.

Bij het doen van eenige reparatien in het Paleis van Justitie alhier was het noodig de vloerplanken van een der vertrekken op te breken, en ontdekte men toen, dat de balken en vloer aan den onderkant gedeeltelijk verteerd waren, en dat de salpeter en andere vreemde stoffen zich daaraan hadden gehecht, zich vertoonende als ijskegels van ongelijke lengte. Men schreef deze beginselen van bederf daaraan toe, dat zich onder de vloer eene afgeslotene ruimte bevond van een el diepte, door 4 muren ingesloten, waardoor de lucht in deze ruimte nimmer ververscht kon worden; om zich van de waarheid dezer veronderstelling te overtuigen, en tevens om den staat der overige vloeren te onderzoeken, werden de vloeren van andere vertrekken, waaronder zich soortgelijke voor de buitenlucht geheel ontoegankelijke ruimten bevonden, onderzocht, en ontdekte men dezelfde verschijnselen, terwijl de vloeren en de daaronder liggende balken in de vertrekken, waarvan de zich daaronder bevindende ruimten niet voor de buitenlucht afgesloten waren, geheel gaaf werden aangetroffen. De ruimten onder de eerstbedoelde vertrekken zullen nu door het aanbrengen van luchtgaten met de buitenlucht in aanraking moeten worden gebragt.

Het bovenstaande is eene bijdrage voor het gevoelen van hen, die beweren, dat eene ledige ruimte onder vloe-

ren, zonder luchtgaten in de muren, eerder na dan voordeelig is voor het behoud der vloeren en balken.

Westerbork, 10 *Julij.* Voor een paar dagen zijn hier door eenige lieden wederom 5 oude munten gevonden, waarbij eene ter grootte van een ouden zilveren rijder, en de anderen ter grootte van een ouden schelling. Kennelijk zijn ook deze van *Spaanschen* oorsprong, even als die, welke verleden jaar door twee boerenknechten in hetzelfde stuk *groenland*, tusschen dit dorp en de onder deze gemeente behoorende gehuchten *Elp* en *Orvelte* gelegen, gevonden zijn. Deze munten, door 't verbreeden eener oude sloot opgedolven, schijnen tusschen den bovensten drassigen veengrond en den daaronder zich bevindenden witten zandgrond gelegen te hebben; althans vroeger zijn in een onvergraven gedeelte van dit land, *ter zelfder diepte*, ook eenigen gevonden.

Buitenland. *Berigten van* 11 *Julij.*

De inbezitneming van Rome heeft 3 dezer plaats gehad. De generaal *Oudinot* had geëischt, dat de stad zich onvoorwaardelijk overgaf; daartoe had hij zes uren bedenktijd gegeven aan de belegerden, die zich met alle krijgseer wilden overgeven. Bij het verloopen van dit uitstel, maakte onze artillerie zich gereed de stad te beschieten, toen het Romeinsche leger zich onvoorwaardelijk overgaf. Het legioen van *Garribaldi* maakte aanstalte tot tegenstand en had zich in eene kazerne gebarrikadeerd. Het legde echter eindelijk, even als de overige korpsen, de wapenen neder. De driemannen *Mazzini* en *Girribaldi* zijn gevlugt. De berigten vermelden eenstemmig de dapperheid, door de Fransche soldaten aan den dag gelegd. De chefs moesten zelfs hun al te grooten ijver trachten te temperen. Bij de jongste gevechten hebben zij de positiën steeds met de bajonet veroverd. — Men zegt, dat generaal *Oudinot* 6000 man te Rome zal laten om met 4000 Spanjaarden, welke Koningin *Isabella* ter beschikking van Z. H. gesteld heeft, voor de veiligheid van den Pauselijken stoel te waken. Met het overige van het expeditionaire korps zou generaal *Oudinot* naar Frankrijk terugkeeren.

Voor de eerste maal sedert den dood van *Ferdinand I*, is de regering van Spanje geheel vrij van 't geweld der binnenlandsche partijen en van den dwang zijner buitenlandsche bondgenooten. De opstanden der Democraten en Carlisten zijn krachtig onderdrukt. 't Leger heeft een opmerkelijken ijver en trouw betoond voor de verdediging der Kroon, en voor de eerste maal sedert den zeeslag bij Trafalgar, is eene militaire expeditie uit de havens van Spanje vertrokken: Spanje heeft willen deelnemen aan de Italiaansche aangelegenheden als Catholijke mogendheid. De staat der geldmiddelen verbetert zich. Eindelijk is, als onwraakbaar bewijs dat de vrede, welken 't rijk thans geniet, verzekerd is, eene amnestie afgekondigd zonder eene beperking of uitzondering, welke de grenzen van Spanje openstelt voor de persoonlijke vijanden van 't ministerie, voor de verbannen vijanden van 't kabinet en zelfs voor den pretendent en zijne aanhangers. Spanje was sedert een jaar niet alleen een der rustigste landen van Europa, maar heeft ook aanmerkelijke schreden gedaan op den weg des vredes en des vooruitgangs, terwijl eenige der meest vrije Staten leven onder de krijgswet en uitzonderingsmaatregelen.

De Keizer van Oostenrijk is van het oorlogstooneel in Hongarijen te Weenen teruggekomen, en er den avond van den 5 in den schouwburg verschenen, waar ZM. met ontzettende geestdrift ontvangen is; het spel der acteurs is gestaakt geworden, het koor is vooruitgetreden en heeft, onder geleide van het orkest, de volksliederen aangeheven. Inderdaad een groot verschil tusschen nu en voorleden jaar!

Van de krijgsbedrijven in Baden hebben wij alleen de inname van Freiburg te melden. Rastatt wordt beschoten, en zal wel spoedig in onderwerping moeten komen. Men zegt dat de insurgenten nog eene hopelooze poging zullen wagen, om hunne zaak te doen zegevieren, en te dien einde reeds nabij Donau-Eschingen eene magt van ongeveer 10,000 man hebben bijeenverzameld.

Nopens den oorlog in Denemarken verneemt men, dat in den nacht van 5 op 6 dezer de bezetting van Friedericia, door vele van Funen gekomen troepen versterkt, eenen geduchten uitval ondernomen, de Duitsche troepen verjaagd en vele kanonnen gedemonteerd en veroverd heeft. De Duitschers zijn geheel teruggedreven, en de positiën voor Friedericia moeten voor hen als verloren worden beschouwd. Het wederzijdsche verlies moet aanzienlijk wezen, vooral aan de zijde der Duitschers. De Denen hebben gelijktijdig bij Gudsoe eene landing beproefd, doch zijn daar teruggeslagen.

Berigten van den 12den.

De Wetgevende Kamer, te Parijs, heeft met algemeene stemmen een voorstel aangenomen van den heer *Melun*, om eene commissie van 30 leden uit haar midden te benoemen tot voorbereiding en onderzoek der wetten betrekkelijk de openbare onderstand en voorzorg. — De verkiezing te Parijs is den 9 rustig afgeloopen; te 4 ure namiddags zijn de stembussen gesloten; de berigten over de deelneming daaraan, loopen uiteen. — Alhoewel tot dusver geene juiste opgaven zijn ontvangen nopens den algemeenen uitslag der verkiezingen, geeft alles reden te gelooven, dat de partij der orde eene volledige overwinning zal behaald hebben.

Te Weenen zou een berigt ontvangen zijn dat de Russen Pesth en Waitzen bezet en aan den linkeroever van den Donau eene kolonne naar Komorn hadden doen oprukken.

De *Presse* meldt, dat Theresiopel niet door den Banus bezet is, en dat hij ook niet tegen Szegedin oprukt, maar dat hij Horvat O' Becse aan de Theiss na een bloedig gevecht ingenomen heeft. Waarschijnlijk zal zal het bij Perlasz en O'Becse tot een hevig gevecht komen.

DRENTSCHE MODEL-BOERDERIJ.

Mijnheer de Redacteur.

Uwe zienswijze deelende omtrent het nuttige van model-boerderijen, waag ik het eenige denkbeelden mede te deelen, hoe op doelmatige wijze tot de uitvoering te komen.

Inzonderheid acht ik, voor *Drenthe*, eene model-boerderij van *reel* belang; deze moest aangelegd worden in 't heideveld, zoo na mogelijk in 't midden der Provincie, daar, waar verschillende soorten van gronden aanwezig zijn, zoo als behoorlijk hoog gelegene voor bouwland, en lager gelegene met 1 a 2 voet veen van boven en een bij voorkeur leemigen ondergrond, voor groenland geschikt. — De resultaten, op zoodanige gronden verkregen, van de onderscheidene manieren van behandeling, en de verschillende bemestingen, zouden de leerschool kunnen worden niet alleen voor den Drentschen landman, maar ook voor hen die ontginningen op ruime schaal wenschen te beginnen.

De uitvoering zou, onzes inziens, het best kunnen geschieden door en onder toezigt van 't Drentsche genootschap ter bevordering van den landbouw, en daarom zou 't nuttig wezen, dat nevens 't gebouw der model-boerderij werd gesticht eene zaal voor de vergaderingen van 't genootschap. — Op eenvoudige schaal aangelegd (want wat behoeft, 't geen goed en nuttig is, den tooi van pracht en weelde?), zou ik de kosten ramen als volgt:

a. Van vestiging. Aankoop van 100 bunders heidegrond met de kosten *f* 5000. Gebouw, zijnde eene behoorlijke ruime schuur, waarin één woonvertrek, kelder en bovenkamertje, met eene zaal *f* 2500. Aankoop van 200 schapen *f* 500; deze moesten aanvankelijk den mest leveren, welke later door stalvoedering zou moeten verkregen worden. 2 paarden *f* 300; voor de bouwerij met den ondergrondploeg soms meer gespan noodig zijnde zou dit voor die enkele dagen er bij gehuurd kunnen worden. Wagens, ploegen en verdere gereedschappen *f* 400. 2 arbeiders woningen *f* 600. Te zamen *f* 9300.

b. Loopende uitgaven voor 't eerste jaar: 3 arbeiders dagelijks werk gevende *f* 450. Onderhoud van 2 paarden *f* 225. Onderhoud van de schapen en voor een jongen die over dezelve 't opzigt heeft *f* 125. Onvoorziene uitgaven *f* 50. Te zamen *f* 850, makende aldus met de *f* 9300 *f* 10150.

Ook zou de boerderij op kleinere schaal kunnen aangelegd worden, met een aankoop bijv. van 30 bunders grond, 't bouwen der woning van een arbeider en het in vaste dienst nemen van slechts 2 arbeiders, 't welk het benoodigd kapitaal met bijna *f* 4000 zou verminderen. Men moest in dat geval zijne schapen op naburige gronden kunnen weiden, waartoe wel gelegenheid zou te vinden zijn. Een aankoop van 100 bunders houd ik echter meer wenschelijk.

De belooning van *f* 150 in 't jaar voor de arbeiders zal mogelijk sommigen te gering voorkomen, vooral voor hem, die de model-boerderij bewoont, voor welke betrekking een beschaafd en in den landbouw practisch ervaren arbeider dient genomen te worden. — Doch vrije woning, vrij brand, 't kosteloos gebruik van een stuk grond, om daarop de voor hen benoodigde levensmiddelen te teelen, zou dit aanmerkelijk verbeteren; ook kon de bewoner van 't gebouw der model-boerderij nog al voordeelen trekken van de vergaderingen des genootschaps en verdere bezoekers, door 't houden van Logement als anderzints.

De model-boerderij opgerigt zijnde onder toezigt van 't genootschap, zoo moest dit aan eene commissie van ervarene mannen opdragen 't bestuur der werkzaamheden, en wanneer zoodanige commissie die taak kosteloos op zich wilde nemen, zoude men daar, op eene goedkoope wijze, practisch kunnen onderzoeken de ervaringen, die de wetenschap leert. — Maar waar de fondsen te erlangen? Daartoe moest 't gewestelijk bestuur geven een renteloos voorschot van *f* 10 a 12 duizend guldens voor den tijd van 10 jaren, onder guarantie van de aan te koopene vaste en roerende goederen. — Na afloop van dien termijn, kon 't genootschap dit kapitaal teruggeven, en de waarde der goederen is voorzeker dan zoodanig gestegen, dat daarop die gelden wel te negotiëren zijn, zoo 't genootschap niet uit eigene middelen hiertoe kon bijdragen.

Uit het voorschot worden behalve de kosten van vestiging en de loopende uitgaven voor de *beide eerste jaren* gevonden, — daarna moeten en kunnen die verkregen worden uit de opbrengst der producten, vooral dan, wanneer men zoodanige gronden koopt, welker veenachtige specie voor de boekweit- of raapzaad-teelt geschikt is en hiermede, een paar jaren bezaaid wordt, 't geen niet alleen de geldelijke opbrengst, maar ook den mest-voorraad, door 't stroo en den afval, vermeerdert, en tevens den grond verbetert, waarop nu met eene geringe bemesting beste haver kan geteeld worden.

Overigens, bij doelmatige uitvoering, en wanneer de kas des genootschaps de kosten der te doene proeven draagt, zullen voorzeker de ontvangsten de uitgaven gedurende de eerste tien jaren aanzienlijk overtreffen.

Aan 't hoofd der inrigting een practisch en tevens wetenschappelijk ervaren man te plaatsen, zoo als de hr *v. d. V.* te S. wil, moge in sommige opzigten wenschelijk zijn; — wij gelooven dat iemand, die de veelzijdige bekwaamheden daartoe gevorderd bezit, moeijelijk te krijgen is en tevens te kostbaar zou zijn. — Met het oog op de verschillende capaciteiten, die in *eene commissie* kunnen vereenigd worden, — geloof ik, bestaat er minder behoefte aan *één* wetenschappelijk gevormd man.

Maar zal 't gewestelijk bestuur willen medewerken? Wij gelooven *ja.* — Te goed kent het de belangen van deze provincie, om geene *f* 4 a 500 rente, gedurende 10 jaren te durven besteden ter verbetering van den landbouw, 't eenig middel van bestaan voor 't grootste deel van Drenthes bevolking, — eene opoffering, gebiedend gevorderd, omdat de landbouw in deze provincie, over 't algemeen achterlijk is, — omdat bij gemis van beschermende regten, zoo als bij de graanwet de landbouw genoot, eene meer wetenschappelijke behandeling in de toekomst zal gevorderd worden, ten einde de concurrentie met den vreemdeling vol te houden; — even toch als de bekwame fabriekant, heeft ook de bekwame landbouwer minder de concurrentie te vreezen.

Eindelijk zou, bij gunstige uitkomsten, zoodanige inrigting niet weldadig werken op de ontginning van zoovele duizende bunders woeste grond, als Drenthe bevat? Zou dit niet menig jongeling der voorname standen bewegen, in plaats van in nu zoo moeijelijk te bekomen posten, een bestaan te zoeken in den landbouw, 't eerst en edelst bedrijf in den staat?

Uit de handelingen van de Staten dezer provincie in d'afgeloopen week blijkt, dat men aanmerkelijk kan en wil bezuinigen op de gewestelijke uitgaven, en daardoor eenige opcenten kan afschaffen, zou men die opcenten niet een paar jaar kunnen behouden en de opbrengst besteden tot het onderwerpelijke doel?

Op u, verlichte en invloedrijke ingezetenen van dit gewest, en op u, Bestuurders van 't Drentsche genootschap, is onze hoop en verwachting in dezen gevestigd; — dat het werk aangevangen en ten uitvoer gebragt worde op de aangewezene of eene meer doelmatige wijze! — wat toch baten de schoonste plannen, zoo 't vrome wenschen blijven, — eene toenemende bloei en welvaart zal uwen arbeid bekroonen. T.

B..... 9 *Julij.*

Aardappelziekte.

Indien 't gebeuren mogt, dat deze ziekte, in dit jaar, niet terugkeerde, zou daardoor ons vermoeden versterken, dat de buitengewone *hitte* gedurende de laatste zomers, — zoo niet als de *eenige*, — dan toch als de *voornaamste oorzaak* van het mislukken van dien oogst mag worden aangemerkt. — Op de *veengronden* toch, en op de zoodanige, welke sedert *kort* in *cultuur* gebragt zijn, heeft men de bedoelde ziekte of bijna *geheel* niet of althans in een veel *minderen* graad waargenomen. — Daar nu de gezegde gronden onbetwistbaar van een veel *kouderen* aard zijn, dan de sedert eettelijke jaren reeds gecultiveerde, en alzoo meer aan de werking van den *dampkring* onder warmte blootgestelde zand- en kleigronden, zoo durven wij met des te meer grond veronderstellen, dat ons gevoelen in dezen niet als *geheel* onjuist kan verworpen worden, wanneer men in aanmerking neemt, dat het tegenwoordig saisoen van veel *kouderen* aard is dan die der laatstverloopen jaren, gedurende welke de ziekte zoo erg geheerscht heeft. Bg.

Drenthe. 12 *Julij* 1849.

Openbaar **SCHOOLEXAMEN** op 't Gijmnasium te Assen, Donderdag en Vrijdag e.k., 19 en 20 Julij. Begin 's morgens negen.

De **Vrachtwagen** van *Jan Koops* te Assen zal toekomstig, in plaats van op Donderdag, iedere week, op woensdag, 's morgens te 4 uur, van daar vertrekken.

Koevorden, 9 *Julij.* Rogge *f* 4.50. Boekweit *f* 4.50 Boter ned. pond *f* 0.40. Zetting: 6 p. roggebrood *f* 0.41.

Hoogeveen, 10 *Julij.* Rogge *f* 4.62½. Boekweit *f* 4.75. Haver *f* „.„. Boter n. pond *f* 0.50. Honig n. pond *f* 0.00.

Ter markt aangebragt: 151 mudd. rogge; 72 mudd. boekweit; 0 mudd. haver; 440 ponden boter. Zetting van 3 Julij: de 6 p. roggebrood *f* 0.39.

Assen, 12 *Julij.* Rogge *f* 4.60 a *f* 4.25. Boekweit *f* 4 50 a *f* 4.10. Aardapp. *f* „.„ a *f* „.„. Boter n. pond *f* 0.55 a *f* 0.50. Hooi 1000 n. pond *f* „.„. Stroo 100 n. pond *f* „.„.

Aantal: 340 mud Rogge; 67 mud Boekweit; 0 mud Aardapp.; 160 n. pond Boter; 0 n. pond Hooi; 0 n. pond Stroo; 43 Wagens.

Groningen, 10 *Julij.* Tarwe jarige *f* 8.25, nieuwe *f* 6.00 a *f* 7.40. Rogge *f* 3.60 a *f* 4.20. Boekweit zand *f* 4.50 a *f* 4.90, veen *f* 4.00 a *f* 4.40. Garst *f* 2.95 a *f* 3.40, knobbe *f* 3.25 a *f* 3.55. Dikke haver *f* 2.20 a *f* 3.25. Voerhaver *f* 2.20 a *f* 2.65. Paardeboonen *f* 4.10 a *f* 4.75. Koolzaad *f* „.„ a *f* „.„. Gort grove *f* 5.75 a *f* 6.00, parel 100 ned. pond *f* 8.25 a *f* 9.00. Raapolie per vat *f* „.„. Boter ¼ vat *f* „.„ a *f* „.„.

Tarwe tot vorige prijzen slepend van de hand gaande. Rogge tot vorige notering mede moeijelijk te plaatsen. Boekweit goed prijshoud. Garst iets lager afgegeven. Haver meest bij vorige gesteldheid. Boonen als voren. Gort zonder handel.

Steenwijk, 9 *Julij.* Rogge *f* 4.70 a *f* 5.00. Haver *f* „.„ a *f* „.„. Boter ⅛ vat *f* 12.25.

Amsterdam, 11 *Julij.* Werk. Sch. 2½ pct 51½ a 1 1/16; dito 3 pct 59⅞ a 60; dito op resc. 3 pct „ a „; Werk. Sch. 4 pct 79⅜ a ½; O. I. leening 4 pct 78¾ a ⅞; Am. Synd. 3½ pct 81⅜; Handelm. 4½ pct 158½ a 159; Haarlemmerm. 5 pct „ a „; Aand. Rijnspoorw. 4½ pct 78; Aand. Holl. Sp Maats. „ a „.

Hollandsche fondsen, die aanvankelijk zeer gunstig gestemd waren, blijven op het einde der markt door eenige winstrealisatien nagenoeg als gisteren.

Te *Assen*, bij VAN GORCUM & COMP., Provinciale Drukkers.